

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 111/2012-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. septembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. V. T., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., S., s. r. o., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 88/2003 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 173/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. V. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 88/2003 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 173/2010 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina **p r i k a z u j e** vo veci vedenej pod sp. zn. 27 C 88/2003 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. V. T. **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), z ktorej je Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť sťažovateľovi 1 000 € (slovom tisíc eur) a Krajský súd v Žiline 500 € (slovom päťsto eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je **p o v i n n ý** uhradiť Ing. V. T. trovy konania v sume 161,76 € (slovom stošesťdesiatjeden eur a sedemdesiatšesť centov) a Krajský súd v Žiline trovy konania v sume 161,76 € (slovom stošesťdesiatjeden eur a sedemdesiatšesť centov) na účet právneho zástupcu spoločnosti S, s. r. o., Č., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. II. ÚS 111/2012-19 z 10. mája 2012 na ďalšie konanie sťažnosť Ing. V. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 88/2003 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 173/2010.

2. Sťažovateľ v podanej sťažnosti uviedol, že „vystupuje v konaní pred Okresným súdom Žilina, sp. zn. 27C/88/2003 v postavení navrhovateľa. Dňa 20.05.2003 podal sťažovateľ žalobu proti pôvodnému odporcovi Ing. A. P... o zaplataenie 66.387,83 € s príslušenstvom. Na pojednávaní 22.09.2004 zobral navrhovateľ návrh v časti zaplataenia úroku z omeškania 5,25 % ročne späť a podaním zo dňa 23.02.2010 navrhovateľ zobral

návrh v časti o zaplatenie sumy 11.177,81 € späť. Súd dňa 24.02.2010 pripustil zmenu návrhu tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 55.210,02 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 66.387,83 eur za obdobie od 16.03.2003 do 04.11.2009 a zo sumy 55.210,02 eur za obdobie od 05.11.2009 do zaplatenia.

Okresný súd v Žiline /ďalej len okresný súd/, ktorý vec prejednáva pod sp. zn. 27C/88/03 v spojení s konaním Krajského súdu v Žiline /ďalej len krajský súd/, pod sp. zn. 7Co/173/2010 postupujú v prejednávaní veci s vážnymi priet'ahmi a hoci sa konanie vedie od r. 2003, nie je predpoklad, že konanie bude v dohľadnej dobe skončené. Okresný súd vo veci od roku 2003 uskutočnil len tri pojednávania v dňoch 22.09.2004, 29.06.2009 a 24.02.2010. Na poslednom termíne pojednávania okresný súd vyniesol rozsudok, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi žalovaný nárok. Podaním odvolania odporcom voči uvedenému rozsudku dňa 22.04.2010 sa prejednáva vec v rámci odvolacieho konania. Krajský súd v Žiline, ktorý hoci od podania odvolania ubehla značná doba vo veci riadne nekoná a spôsobuje vážne priet'ahy. ...

Sťažovateľ dňa 18.03.2011 podal podľa zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov sťažnosť na priet'ahy v súdnom konaní predsedovi krajského súdu. ...

Sťažovateľ má za to, že nečinnosťou okresného i krajského súdu bolo porušené jeho základné právo uvedené v druhej hlave v siedmom oddiele článku 48. ods. 2 Ústavy SR, aby jeho vec pred okresným súdom a rovnako pred krajským súdom sa prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Občianskoprávna žaloba bola podaná v roku 2003, pričom okresný súd spolu s krajským súdom riadne vo veci nekonajú, vo veci spôsobujú vážne priet'ahy, v dôsledku čoho sťažovateľ má z takéhoto postupu súdov traumy. Sťažovateľ preto žiada, aby Ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a aby priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, ktoré sťažovateľ uplatňuje v rozsahu 15.000 €. Sťažovateľ rovnako žiada, aby mu Ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v rozsahu 15.000 €, v dôsledku porušenia jeho základného práva... postupom Okresného súdu v Žiline vo vybavovaní veci pod sp. zn. 27C/88/03. “.

2.1 Sťažovateľ vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd v Žiline svojou nečinnosťou vo vybavovaní veci sp. zn. 27C/88/03 porušil základné právo sťažovateľa uvedené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Krajský súd v Žiline svojou nečinnosťou vo vybavovaní veci sp. zn. 7Co/173/2010 porušil základné právo sťažovateľa uvedené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR prikazuje Krajskému súdu v Žiline, aby vo veci sp. zn. 7Co/173/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 15.000,- €, ktorú sumu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť sťažovateľovi v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 15.000,- €, ktorú sumu je Krajský súd Žilina povinný zaplatiť sťažovateľovi v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 161,76 €... na účet spoločnosti S. s.r.o., so sídlom Č. ...

Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 161,76 €... na účet spoločnosti S. s.r.o., so sídlom Č. ...“

3. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd, ako aj krajský súd, aby sa vyjadrili k sťažnosti.

3.1 Predseda okresného súdu k svojmu podaniu, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 7. júla 2012, priložil vyjadrenie zákonnej sudkyne, s ktorým sa stotožnil. Zákonná sudkyňa v danej veci okrem chronológie úkonov vykonaných súdom v namietanom konaní k veci uviedla:

„... Na základe... uvedeného prehľadu úkonov v spise 27C/88/2003 je zrejmé, že v spise sa priebežne konalo a uplynulo iba dlhšie obdobie medzi tým čo vec napadla na súd 20.5.2003 a vytýčením prvého termínu pojednávania 22.9.2004. Toto dlhšie obdobie

na vytyčenie termínu pojednávania bolo spôsobené enormným množstvom vecí, ktoré sa vybavovali v senáte 27 C v roku 2003, ktorý bol špecializovaným senátom na vybavovanie vecí s cudzím prvkom a prevažnú časť spisov v senáte tvorili veci s cudzím prvkom, náročné na procesné úkony ako aj na štúdium medzinárodných zmlúv a dohovorov, na základe ktorých sa postupovalo v týchto veciach. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vo väčšine týchto konaní išlo o veci starostlivosti o maloleté deti a tieto konania trvali roky až desaťročia a tak bolo potrebné ich uprednostniť pred inými, novonapadnutými vecami do senátu 27 C. Pri nástupe na súd 1.1.2001 do senátu 27 C bolo pridelených 180 vecí, všetko s cudzím prvkom, ďalších 28 vecí zo senátu 7C boli pridelené v priebehu roku 2001 alebo 2002, a to veci z rokov 1990 až 1996, v roku 2001 bolo do senátu 27 C pridelených ďalších 36 vecí zo senátu 18C z rokov 1990 až 2000. Zároveň senát 27 C bol po dobu asi 2 roky jediným špecializovaným senátom na Okresnom súde v Žiline na všetky veci s cudzím prvkom, a to nielen novonapadnuté veci ale aj veci reštančné, ktoré boli predtým pridelené do ostatných senátov na okresnom súde.

Vzhľadom na vyššie uvedené zdôvodnenie je časové obdobie od nápadu 20.5.2003 do vytyčenia prvého pojednávania 22.9.2004 vo veci 27C/88/2003 primerané a vzhľadom na to že nešlo o vec s cudzím prvkom, ani o vec starostlivosti o maloleté deti a v uvedenom období sa prednostne v senáte 27 C vybavovali tieto súdne konania, nebolo v schopnostiach a možnostiach sudkyne, VSÚ ako aj zamestnancov robiť rýchlejšie úkony v tomto súdnom konaní 27C/88/2003.

Ďalším dôvodom pre ktorý vec doposiaľ nie je právoplatne skončená, je tá skutočnosť, že bolo konanie podľa uznesenia 27C/88/2003-44 zo dňa 22.9.2004 prerušené a konanie 7C/240/2003, do ktorého právoplatného skončenia bola vec prerušená, bolo právoplatne skončené 26.3.2009 do merita veci a 20.10.2009 ohľadne trov konania. V konaní 7C/240/2003 boli totožní účastníci a predmetom bola totožná zmluva, z ktorej si uplatňoval svoj nárok aj navrhovateľ. V uvedenom konaní sa práve riešila otázka či zo strany odporcu došlo k porušeniu uvedených článkov zmluvy o uzatvorení budúcej kúpnej zmluvy zo dňa 19.2.2002, na základe ktorých si navrhovateľ uplatňoval svoje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, a tak posúdenie týchto otázok malo zásadný význam aj pre konanie vo veci 27C/88/2003, a tak z týchto dôvodov bolo konanie prerušené, voči čomu ani účastníci nepodali odvolanie. Po tom čo súd pokračoval v konaní v roku 2009 a 2010

dochádzalo k zrušeniu pojednávania, prípadne odročeniu pojednávania z dôvodu zlého zdravotného stavu odporcu (odporca zomrel...), čo bolo preukázané aj lekárskymi správami a dokladmi o práceneschopnosti, pričom aj rozsudok bol vyhlásený na pojednávani počas PN odporcu s tým, že právny zástupca nemal námietky voči takémuto postupu a samotný odporca ani nežiadal o odročenie pojednávania. Vzhľadom na tú skutočnosť, že s prihliadnutím na jeho zlý zdravotný stav požiadal aby nebol vypočutý na pojednávani, ktorého sa ako jediného zúčastnil dňa 29.6.2009, ale žiadal aby sa prihliadalo na jeho výpovede, najmä v konaní 7C/240/2003 bol tu dôvod na odročenie a zároveň bolo potrebné pripojiť tento spis 7C/240/2003, ktorý z dôvodu odvolania voči trovám konania sa nachádzal na Krajskom súde v Žiline a pokračovať bolo možné až po jeho vrátení na okresný súd v októbri 2009 a obratom bol vytyčený termín pojednávania na 2.12., ktorý ale musel byť zrušený z dôvodu opätovnej práceneschopnosti odporcu a jeho žiadosti o odročenie pojednávania. Na ďalšom pojednávani 24.2.2010 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

Na základe uvedeného vyjadrenia nedošlo k porušeniu základného práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Žilina, ale vo veci sa priebežne konalo s prihliadnutím na objektívne okolnosti, ktoré bránili skoršiemu vybaveniu veci.“

3.2 Podpredsedníčka krajského súdu sa vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 20. júna 2012 taktiež stotožnila so stanoviskom predsedu senátu konajúceho v predmetnej veci, ktorý k prijatej sťažnosti uviedol:

„Právna vec žalobcu Ing. V. T... proti žalovanému Ing. A. P... o zaplatenie 55.210,02 eur bola predložená Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti rozsudku OS Žilina, č. k. 27C/88/2003-192 zo dňa 24.2.2010, dňa 18.6.2010. Pridelená bola do senátu 7Co.

Vec bola v rámci senátu 7Co pridelená ako spravodajkyňi členke senátu JUDr. K. P. Z dôvodu odchodu do dôchodku členky senátu JUDr. K. P. ku dňu 15.12.2011, vec bola následne pridelená ako spravodajkyňi členke senátu JUDr. E. M.

Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline o odvolaní, uznesenie č. k. 7Co/173/2010-275 bolo vydané 20.3.2012, 26.3.2012 bolo vyhotovené a po podpise predsedu senátu bolo aj so základným spisom zaslané Okresnému súdu v Žiline 2.4.2012.

Podstatnou objektívnou udalosťou, ktorá nastala v priebehu odvolacieho konania, bola smrť žalovaného - odvolateľa, ktorá nastala 18.1.2011. Z uvedeného dôvodu bolo povinnosťou Krajského súdu v Žiline zistiť okruh dedičov v zmysle ust. § 107 O. s. p., keďže sa jednalo o majetkovú vec. Do ustálenia okruhu dedičov ako univerzálnych právoplatných nástupcov žalovaného, krajský súd nemohol vykonávať úkony smerujúce k meritórnemu vybaveniu veci.“

4. Okresný súd aj krajský súd zároveň oznámili, že súhlasia s tým, aby podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným ústavnému súdu 15. júna 2012 tiež oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci uskutočnilo ústne pojednávanie.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 27 C 88/2003 a stav konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 7 Co 173/2010:

Dňa 20. mája 2003 podal sťažovateľ na okresnom súde proti Ing. A. P. (ďalej len „žalovaný“) žalobu o zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 2 milióny Sk v dôsledku nesplnenia povinnosti uzatvoriť kúpnu zmluvu vyplývajúcej zo zmluvy o uzatvorení budúcej kúpnej zmluvy z 19. februára 2002 (ďalej len „zmluva o budúcej zmluve“).

Dňa 27. mája 2003 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 18. júna 2003 sťažovateľ požiadal o predĺženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 17. júla 2003 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za žalobný návrh.

Dňa 19. septembra 2003 sťažovateľ požiadal o vrátenie polovice zaplateného súdneho poplatku, ktorý bol okresným súdom vyrubený v nesprávnej výške.

Dňa 10. decembra 2003 okresný súd uznesením vrátil sťažovateľovi preplatok súdneho poplatku, zároveň vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe.

Dňa 12. januára 2004 sa žalovaný vyjadril k žalobe.

Dňa 19. mája 2004 právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd, aby vo veci nariadil pojednávanie.

Dňa 9. júna 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. september 2004.

Dňa 22. septembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd na základe návrhu sťažovateľa zastavil konanie v časti úrokov z omeškania. Zároveň prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 240/03, predmetom ktorého bol návrh na určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej žalovaným a nahradenie prejavu vôle žalovaného uzavrieť so sťažovateľom kúpnu zmluvu (v zmysle zmluvy o budúcej zmluve).

Dňa 17. augusta 2005 okresný súd pripojil zo spisu sp. zn. 7 C 240/03 rozsudok okresného súdu z 1. októbra 2004 a zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu z 11. marca 2005.

Dňa 10. februára 2006, 11. septembra 2006 a 10. januára 2007 boli spísané úradné záznamy, že spis sp. zn. 7 C 240/03 je na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Dňa 22. mája 2007 bol spísaný úradný záznam vo veci sp. zn. 7 C 240/03, v zmysle ktorého krajský súd na základe rozhodnutia dovolacieho súdu zrušil prvostupňový rozsudok a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 10. septembra 2007, 5. septembra 2008, 1. decembra 2008 a 4. marca 2009 bol spísaný úradný záznam, že konanie vedené pod sp. zn. 7 C 240/03 nie je právoplatne skončené.

Dňa 13. marca 2009 okresný súd pripojil zo spisu sp. zn. 7 C 240/03 rozsudok najvyššieho súdu o dovolaní z 31. marca 2006, zrušujúce uznesenie krajského súdu z 19. decembra 2006 a uznesenie okresného súdu z 3. marca 2009 o zastavení konania (v merite veci uznesenie nadobudlo právoplatnosť 26. marca 2009).

Dňa 30. marca 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 29. apríl 2009.

Dňa 27. apríla 2009 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 3. júna 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 29. jún 2009.

Dňa 29. júna 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po výsluchu sťažovateľa odročené na neurčito pre účel pripojenia spisov okresného súdu sp. zn. 17 C 40/2005 (spor o určenie neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve) a sp. zn. 7 C 240/03. Účastníkom bola uložená povinnosť predložiť ďalšie listinné dôkazy, príp. navrhnúť ďalšie dôkazy.

Dňa 2. júla 2009 sťažovateľ doručil listinné dôkazy v súlade so závermi z pojednávania konaného 29. júna 2009.

Dňa 6. júla 2009 okresný súd pripojil spis okresného súdu sp. zn. 17 C 40/2005. Spis okresného súdu sp. zn. 7 C 240/03 nebolo možné pripojiť z dôvodu podaného odvolania proti výroku o trovách konania.

Dňa 30. septembra 2009 bol spísaný úradný záznam, že spis sp. zn. 7 C 240/03 je na krajskom súde.

Dňa 27. októbra 2009 sťažovateľ požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania.

Dňa 4. novembra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 2. december 2009.

Dňa 27. novembra 2009 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti. Okresný súd pripojil spis okresného súdu sp. zn. 7 C 240/03.

Dňa 1. decembra 2009 okresný súd telefonicky oznámil právnym zástupcom účastníkov zrušenie pojednávania nariadeného na 2. december 2009.

Dňa 8. decembra 2009 okresný súd vyzval ošetrojúceho lekára žalovaného, aby oznámil skutočnosti týkajúce sa zdravotného stavu žalovaného.

Dňa 11. decembra 2009 ošetrojúci lekár žalovaného oznámil, že zdravotný stav žalovaného nie je prekážkou pre prípadné „*právne jednanie*“.

Dňa 28. decembra 2009 právny zástupca sťažovateľa označil postup žalovaného za účelový a požiadal o nariadenie pojednávania.

Dňa 11. januára 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. február 2010.

Dňa 18. februára 2010 žalovaný ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní vážnymi zdravotnými problémami.

Dňa 22. februára 2010 okresný súd oznámil právnenému zástupcovi žalovaného, že pojednávanie nariadené na 24. február 2010 sa aj napriek práceneschopnosti žalovaného uskutoční.

Dňa 24. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ vzal návrh čiastočne späť. Okresný súd rozsudkom zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 55 210,02 € s prísl. a v časti, v ktorej sťažovateľ vzal žalobu späť, konanie uznesením zastavil.

Dňa 22. apríla 2010 žalovaný podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 24. februára 2010.

Dňa 12. mája 2010 okresný súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a sťažovateľa na vyjadrenie sa k odvolaniu žalovaného. Sťažovateľ sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril (výzvu prevzal 14. mája 2010).

Dňa 18. júna 2010 okresný súd predložil spis spolu s odvolaním na rozhodnutie krajskému súdu. Na krajskom súde bola vec zaevidovaná pod sp. zn. 7 Co 173/2010.

Dňa 7. júla 2010 žalovaný požiadal o oslobodenie od zaplatenia súdnych poplatkov.

Dňa 14. júla 2010 okresný súd odstúpil žiadosť žalovaného krajskému súdu.

Dňa 13. októbra 2010 krajský súd vyzval žalovaného, aby dokladoval svoje osobné, majetkové a zárobné pomery.

Dňa 25. októbra 2010 žalovaný doručil krajskému súdu vyplnené potvrdenie na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 28. októbra 2010 krajský súd opätovne vyzval žalovaného na zdokladovanie svojich osobných, majetkových a zárobných pomerov.

Dňa 12. novembra 2010 žalovaný predložil krajským súdom požadované doklady.

Dňa 17. januára 2011 právny zástupca sťažovateľa požiadal krajský súd, aby vo veci konal.

Dňa 18. januára 2011 krajský súd uznesením priznal žalovanému čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie v jednej polovici.

Dňa 21. januára 2011 krajský súd nariadil odvolacie pojednávanie na 16. marec 2011.

Dňa 3. februára 2011 krajskému súdu bola vrátená zásielka adresovaná žalovanému s poznámkou „*adresát zomrel*“.

Dňa 7. februára 2011 právny zástupca sťažovateľa oznámil, že žalovaný... zomrel a žiadal, aby odvolací súd konal s právnymi nástupcami nebohého.

Dňa 8. februára 2011 krajský súd požiadal Matričný úrad v Ž. o zaslanie kópie úmrtného listu žalovaného.

Dňa 11. februára 2011 sťažovateľ doručil návrh na vstup právnych nástupcov žalovaného do konania.

Dňa 15. februára 2011 Matričný úrad v Ž. doručil oznámenie o úmrtí žalovaného.

Dňa 7. marca 2011 krajský súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu úmrtia žalovaného na neurčito a vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na oznámenie čísla dedičského konania a notárskeho komisára prerokujúceho dedičskú vec po nebohom.

Dňa 11. marca 2011 právny zástupca sťažovateľa oznámil, že mu požadované skutočnosti nie sú známe.

Dňa 17. marca 2011 krajský súd požiadal okresný súd o oznámenie čísla dedičského konania a súdneho komisára prerokujúceho dedičstvo po nebohom žalovanom.

Dňa 22. marca 2011 okresný súd oznámil požadované skutočnosti.

Dňa 29. júla 2011 krajský súd požiadal notárku JUDr. J., aby oznámila, v akom štádiu sa nachádza dedičská vec po nebohom a pravdepodobný čas ukončenia dedičského konania.

Dňa 5. augusta 2011 konajúca notárka oznámila, že dedičská vec po nebohom žalovanom nebola ukončená.

Dňa 19. októbra 2011 krajský súd požiadal konajúcu notárku, aby oznámila pravdepodobný čas ukončenia dedičského konania, ako aj o to, či si sťažovateľ uplatnil v dedičskom konaní pohľadávku, ktorá je predmetom odvolacieho konania.

Dňa 7. novembra 2011 konajúca notárka oznámila, že dedičská vec po nebohom žalovanom nebola ukončená.

Dňa 19. marca 2012 krajský súd vyzval konajúcu notárku na oznámenie, či bolo dedičské konanie právoplatne ukončené a či si sťažovateľ prihlásil do dedičského konania svoju pohľadávku.

Dňa 21. marca 2012 konajúca notárka oznámila, že dedičské konanie po nebohom žalovanom nebolo ukončené. Zároveň potvrdila, že sťažovateľ si prihlásil do dedičského konania pohľadávku voči poručiteľovi, ktorá je predmetom odvolacieho konania.

Dňa 3. apríla 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 7 Co 173/2010 zrušil rozsudok okresného súdu z 24. februára 2010 vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalovanú sumu, a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 88/2003 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 173/2010 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke nijako zložit'é, pretože jeho predmetom je nárok na zaplatenie zmluvnej

pokuty, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Napokon ani vo veci konajúca zákonná sudkyňa okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietala zložitosť veci. Vec nemožno hodnotiť ako skutkovo zložitú ani z dôvodu úmrtia žalovaného, na ktorú skutočnosť poukázal predseda odvolacieho senátu krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Táto objektívna okolnosť, ku ktorej došlo v priebehu odvolacieho konania, si vzhľadom na zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu vynútila zo strany krajského súdu len zistenie okruhu dedičov. Doterajšia dĺžka namietaného konania nebola teda závislá od zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v namietanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a zistil, že k predĺženiu napadnutého konania pred okresným súdom došlo jednak v dôsledku prerušenia konania, ako aj v dôsledku nečinnosti a neefektívnej (nesústredenej) činnosti okresného súdu.

Okresný súd uznesením z 22. septembra 2004 prerušil namietané konanie pred okresným súdom podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 240/2003, v ktorom sa riešila otázka, či došlo k porušeniu povinnosti žalovaného odpredať sťažovateľovi svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, resp. či táto povinnosť žalovaného zanikla. Vyriešenie týchto otázok malo význam pre posúdenie, či žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť sťažovateľovi dojednanú zmluvnú pokutu, ktorej zaplatenie je predmetom namietaného konania. Z dôvodu prerušenia napadnutého konania pred okresným súdom, kým nedošlo k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v uznesení o prerušení konania, nemohli sa v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to už bolo uvedené. Sťažovateľ

netvrdil a ani neuviedol žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval zákonný dôvod na prerušenie konania, resp. že prekážka prerušenia konania už odpadla. Napokon, proti uzneseniu o predmetnom prerušení konania ani nepodal opravný prostriedok.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Pretože v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 240/2003 sa riešila otázka, ktorá mala význam pre rozhodnutie okresného súdu v namietanom konaní, ústavný súd konštatuje, že prerušenie konania okresným súdom podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP bolo dôvodné, aj keď trvalo takmer 5 rokov, ústavný súd v zmysle svojej judikatúry nepovažoval postup okresného súdu spočívajúci v prerušení konania za postup, ktorým spôsobil zbytočné priet'ahy v namietanom konaní.

V postupe okresného súdu sa však v počiatočnom štádiu konania vyskytlo aj obdobie nečinnosti, konkrétne od 12. januára 2004 do 22. septembra 2004 (8 mesiacov), ktoré ústavný súd posúdil ako zbytočné priet'ahy v namietanom konaní. Okrem toho o neefektívnom procesnom postupe okresného súdu svedčia dôvody, pre ktoré bolo jeho meritórne rozhodnutie vo veci na základe podaného odvolania zrušené. Tie spočívajú vo vadách konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keď okresný súd rozhodol mimo žalobcom (sťažovateľom) vymedzený predmet konania. Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj nesústredenú činnosť spočívajúcu vo vyrubení súdneho poplatku za žalobu v nesprávnej výške, v dôsledku čoho musela byť polovica súdneho poplatku sťažovateľovi vrátená. Následkom uvedeného nesústredeného postupu okresného súdu boli zbytočné priet'ahy v namietanom konaní v trvaní minimálne ďalších 5 mesiacov.

Uvedená neefektívna činnosť a nečinnosť okresného súdu v trvaní viac ako jedného roka, ale aj nečinnosť krajského súdu (v napadnutom konaní takmer 12 mesiacov, tak ako to bude ďalej uvedené) nie je ospravedliteľná, pretože sudy nevykonávali vo veci úkony,

ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu a krajského súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu (už aj v kontexte viac ako 9 rokov trvajúceho konania) netolerovateľné.

Obranu okresného súdu, podľa ktorého „dlhšie obdobie medzi tým čo vec napadla na súd 20.5.2003 a vytýčením prvého termínu pojednávania 22.9.2004... bolo spôsobené enormným množstvom vecí, ktoré sa vybavovali v senáte 27 C v roku 2003, ktorý bol špecializovaným senátom na vybavovanie vecí s cudzím prvkom... a vzhľadom na to že nešlo o vec s cudzím prvkom, ani o vec starostlivosti o maloleté deti a v uvedenom období sa prednostne v senáte 27 C vybavovali tieto súdne konania, nebolo v schopnostiach a možnostiach sudkyne, VSÚ ako aj zamestnancov robiť rýchlejšie úkony v tomto súdnom konaní“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba opakovane zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného napr. v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (mutatis mutandis I. ÚS 55/02, IV. ÚS 84/02). Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vo vzťahu ku konaniu vedenému na krajskom súde pod sp. zn. 7 Co 173/2010, ktoré sa začalo predložením spisu okresného súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného (18. júna 2010), ústavný súd z prehľadu procesných úkonov krajského súdu zistil obdobia

krátkodobej nečinnosti, a to od 14. júla 2010 do 13. októbra 2010 (3 mesiace), od 22. marca 2011 do 29. júla 2011 (4 mesiace) a od 7. novembra 2011 do 19. marca 2012 (viac ako 4 mesiace). Celkovo bol teda krajský súd v tejto veci nečinný takmer 1 rok.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej sume 30 000 €, ktoré odôvodnil postupom konajúcich súdov, ktoré „*vo veci spôsobujú vážne prietahy, v dôsledku čoho sťažovateľ má z takéhoto postupu súdov traumy*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania pred súdmi oboch stupňov, považuje za primerané v sume 1 500 €. Z uvedenej sumy je okresný súd povinný vyplatiť sťažovateľovi 1 000 € a krajský súd 500 € tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 323,52 €.

Vzhľadom na podiel okresného súdu a krajského súdu na zbytočných priet'ahoch v namietanom konaní ústavný súd uložil okresnému súdu a krajskému súdu povinnosť nahradiť trovy konania sťažovateľovi primeraným dielom tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia, pričom prihliadol aj na to, že v určitom štádiu konania krajský súd nemohol vo veci sústavne postupovať kvôli úmrtiu účastníka konania.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2012